

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hozva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre... 72 korona Egész évre... 84 korona
 Negyedévre... 18 korona Negyedévre... 21 korona
 Egyszeri adom ára 30 ft.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHVATÁLY

Nagyvárad, Szilágyi Deák-utca 5. Telefon: 2-63.

A sajtószabadság kedvelői számára. Előfizetők és hirdetőik számára. A sajtószabadság kedvelői számára. Előfizetők és hirdetőik számára.

Alarmirozták a váradi katonaságot.

A román megszállás hírére tegnap este alaptalan rémhírekkel alarmirozták az egész várost. A színházban Árva László harmadik felvonása után nemzetőri karszallaggal ellátott öt katona jelent meg és

telszóltatták a tiszteket és legénységet, hogy azonnal menjenek a kaszárnyákba, mert még az éjjel elutaznak.

A katonák legnagyobb része a laktnyákba sietett. A színházakban érthető izgalmat keltett a váratlan riadó, amely hamar áttragadt az utcákra is. Nagy csoportok verődtek össze a tereken, esti 9 órakor 5-6 népgyűlés zugott a Szent László téren. Senki sem tudott pozitív dolgot.

Közben a kávéházakban és mozikban hasoló jelenetek játszódtak le. Mindenfelől csoportokban indultak a katonák a laktnyák felé.

Néhány perc múlva a tisztek már jöttek vissza a laktnyákból és beültek újra a kávéházakba. A laktnyákban teljes csend volt, a szolgálatban nem lévő legénység már le is feküdt és semmit sem tudtak a városban keletkezett felfordulásról.

A katonatanácshoz fordultunk felvilágosításért, hogy ki adta ki a riadó-parancsot. Ágoston Péter kormánybiztossal beszélünk, aki éppen e pillanatban tette le a kagylót.

A kormánybiztost Bánffyhunyard telefonon felhívta s azt kérdezte tőle, hogy igaz-e az, hogy a románok két irányból: Arad és Belényes felől Nagyváradra érkeztek?

— Nem! — felelte a főispán. Eddig egy román katona sem érkezett Nagyváradra.

De nem is érkezhettek. Kolozsvár és Arad felé végig az egész vonalon még mindenütt magyar katonaság tanyázik. Mobilizált ezredek, utra kelet parancsnokságok és a végsőig elkeseredett legénység vándorol az ország még megszállásra ki nem jelölt tényéri területére felé.

A nagyváradi forgalmi főnökség éppen tegnap kapta azt az utasítást, hogy állítson össze szerelvényeket és indítsa utnak Kolozsvár felé, hogy a megszállás alá kerülő vidékről elvigyék a katonaságot.

Ezek a vonatok el is mentek. Telefon-értesítés szerint a 21. gyalogezred két zászlóalja még Egresen van és ott egyelőre farkasszemmel néz a román katonasággal, két zászlóalj pedig Bánffyhunyardon van és minden pillanatban kész arra, hogy elibe menjen a román csapatoknak.

Ez a hír kerülhetett ki a kaszárnyákba,

ahol eddig meg nem állapított egyén alarmparancsot adott ki. A laktnyákban később azzal fogadták a tiszteket és a legénységet, hogy nem a románok jönnek, hanem egyszerű próbariadó volt.

A katonai állomásparancsnoksághoz semmiféle értesítés nem érkezett a 21-esek fegyveres ellenállásáról. Arnyit tudtak, hogy elszállításukra elmentek a vonatok.

A románok elindultak Kolozsvárról.

A kolozsvári kerületi parancsnokság éjjel 11 órakor

Csucsára érkezett és ezt telefonon jelentették a nagyváradi katonai parancsnokságnak.

Ezt megelőzőleg Bánffyhunyardról azt jelentették, hogy tegnap reggel 6 órakor egy 38 vagonból álló

román katonavonat indult el Kolozsvárról Nagyvárad felé,

hogy Neculcea tábornok ujonnan kiadott megszállási parancsát végrehajtsa.

Ez a vonat azonban ma hajnali 1 óra-kor még mindig

az egeresi gipszgyáraknál vesztegelt, mert még ott találta a 21. gyalogezred két főfegyverzett zászlóalját.

Éjjel fél 11 órától kezdve a kolozsvári vonal telefontörőjain a legkülönbözőbb hírek keltek szárnyra, amelyekből annyi pozitívumot sikerült kivenni,

hogy a román vonat előhaladása előre nem látott akadályokba ütközött.

s a 21-esek fegyveres ellenállásáról elterjedt hírek erősen túlozzák a valóságot.

Éjjel a városban hamarosan helyreállt a legteljesebb rend.

Román rendeletek Kolozsváron.

A megszállott területeken az erdélyi hadsereg főparancsnoka, Mosoiu tábornok a következő rendeletet adta ki: Ingyenes szállásadói kötelezettség követelhető: a hadsereg kötelékébe tartozók beszállásolására, a hadseregbeli hivatalszolgálatra és katonai kihaználásokra, valamint a hadsereghez tartozó állatok, közlekedési eszközök, szerzőmök és mindennemű ellátási eszközök számára.

A szállásadói kötelezettség a meglévő és rendelkezésre álló helyiségek és berendezés átengedésében, valamint a helyiségek szokásos használatával együttjáró kötelezettségek (fűtés, világítás, árnyékszékiszívás, kályha- és kéménytisztítás stb) és a rendszeres gazdálkodás lehetővé tételével egybekapcsolt folyómunkálatok teljesítésében áll. A szállások a legjobb szobák tíz százalékát a katonai parancsnokság rendelkezésére fogják bocsátani.

Aki a szállásadói kötelezettséget egészben vagy részben megtagadja, hat hónapig terjedhető fegyházzal és 2000 lei összegig terjedhető büntetéssel vagy mindkettővel sújtatik.

Lupu őrnagy a 7. hadosztályparancsnoksághoz idézte Kolozsvár város néhány jelesebb férfját. A megidézettek névsora a következő: Ferencz József unit. püspök, Hirschler József dr. róm. kath. apát plébános, Barabás Samu ref. esperes, Eisler Mátyás dr. teológ. izr. főrabbi, Glasner Mór orth. izr. főrabbi, Dózsa Endre nyug. alispán, Szádeczky Lajos egyetemi tanár, Réz Mihály dr. egyet. tanár, Biró Balázs dr. Árkossy

Gyula dr. főjegyző, Boér Elek dr. egyet. tanár, Vincze Sándor dr. munkáspénztári igazgató, Rusz György szocialista párttitkár, Horváth Emil dr. A megidézettek megjelentek Vincze Sándor kivételével, aki Budapesten tartózkodik. Lupu királyi őrnagy közölte velük, hogy a román parancsnokság tudomása szerint valamennyien bolsevista érzelműek s meg akarják akadályozni az erdélyi románok egyesülését Romániával. Ezért nem szabad eltávoznok a városból és három naponként jelentkezniük kell a román parancsnokságnak. A VII. divízió parancsnoksága egyidejűleg repülőgépeken propaganda-t közölt a megszállott területek lakosságával, amely így szól:

— Bármind erőszakos fellépés a románok által meg nem szállott területek románjai ellen maga után fogja vonni a Kolozsváron és a románok által megszállott területeken élő vezető személyiségek letartóztatását. Ezen személyek életükkel felelnek azokért az erőszakos tettekért, melyeket a fajtestvéreik a románok ellen követnek el. Ugyanazon rendszabályok vonatkoznak azokra a magyar vezető férfiakra is, kik román csapatok által majd később megszállandó területen élnek.

Külön rendeletek intézkednek a vagyon- és erkölcsi-értékek ellen elkövetett cselekedetekre vonatkozólag. Aki ilyen büntényre ragadtatja magát, 2 évig terjedhető szabadságvesztésre, vagy 5000 lei-ig terjedhető pénzbírságra ítélhető.

A cenzurát kiterjesztették a lapokra, színházra, mozikra, zeneművekre. A dandár-

parancsnokság engedélye nélkül egy dalt sem szabad hirdetni. Itt is két évi börtön a büntetés.

A gyűlékezés tilos. Politika, művelődési vagy tudományos gyűlést csak a katonai parancsnokság engedélyezhet. A politikai egyesületeket bezárták. Egy évi börtönnel sújtják azt, aki engedély nélkül gyűlést tart.

Felállították a rögtönítélő bíróságokat. Az ipari berendezéseket tilos megrongálni. 10 évi fogságot kap az, aki valamely gépet vagy ipari eszközt hasznavehetetlenné tesz.

Nem életképes a lakáshivatal.

Dr. Böszörményi Andor lemondott az alelnökségről.

Vasárnapi számunkban foglalkoztunk a lakáshivattal és kifejtettük, hogy milyen gyöngye és eredménytelen munkát végez ez a hivatal, amely nemcsak a lakásnélkülieknek, de még önmagának is képtelen hajlékot szerezni. Ezt a gyöngeséget és a gyöngeségből természetesen következő erőszakoskodást hozza fel alelnöki tisztjéről való lemondásának indokul Dr. Böszörményi Andor ügyvéd is.

Dr. Böszörményi Andor terjedelmes beadványt intézett a városi tanácshoz, amelyben rámutat azokra a szomorú tényekre, amelyek lehetetlenné teszik a lakáshivatal fennmaradását a jelenlegi állapotában. A lakáshivatal — mondja beadványában — *nem életképes*, nem pedig azért, mert nem állnak rendelkezésére a feltétlenül szükséges erők, amelyekkel a rendelkezéseket és határozatokat végre lehetne hajtani. Azáltal pedig, hogy a hivatalt egy napitap szerkesztőségbe helyezték el, lehetetlenné vált a további működés, mert nemcsak a szerkesztőség munkáját, hanem a lakáshivatal munkáját is akadályozza a helyiség kényelatlansága és különben is nagyon érzik az erőszakosság ize ezen a rekvizitácson és levonva a következményeket, leköszön a reménytelen, kellemetlen állásáról.

Nagyon örvendünk, hogy Dr. Böszörményi Andor meglátta az igazság vézna kis lábát, amely a szerkesztőségünkbe való beköltözés törvényszerűségének rongyos pajástjából kikandikál. Dr. Böszörményi is itt újságba tudja, hogy mit jelent az, ha a legszükségesebbek hiányoznak és helyükben a legszükségtelebbet — a poloskát — kapjuk.

Mert a lakáshivatal a vár szemétdombjáról szerzett butorokkal rakta meg a szobáinkat és ezekből a poloskák zárt oszlopokban, elő és utóvédekkel biztosított kirohanásokat intéznek az éjszaka amugy is vérszegény munkásai ellen.

Mindentől eltekintve, a lakáshivatalt újja kell szervezni. Vagy pedig becsukni, mint egy rosszul menő szatócsboltot. — Azzal ugyanis, hogy fennállása óta 1000 lakásigazolványt adott ki a hivatal, nem tett semmit, mert az ezer közül háromszázat 4—5 embernek adtak, úgy hogy egy szobáért a színhelyen véres verekedés támadt, hogy ki is legyen hát az a lyuk?

Azt mondta a lakáshivatal egyik alelnöke, hogy *lehetetlen* elhelyezni a lakásnélkülieket, mert Nagyváradon 65 ezer em-

berre való lakás van és jelenleg 130 ezer ember lakik a városban, anélkül, hogy valami építkezés történt volna.

Tehát lehetetlen. Ha lehetetlen, akkor minek a lakáshivatal? Azért, hogy legyen mivel még jobban dühösíteni és elkészeríteni a hajléktalanokat?

Magyar tiszteket toboroznak a franciák.

A militarizmusnak csak nálunk alkonyodik, az entente vigan nézi a berlini fordulást s azt mondja: „Hadd égjen ki a fészek!” Nemcsak legyőzve tartja hadseregét, hanem szilárdítja is a fogymet.

Egészen furcsa és hihetetlenül hangzó hírek terjednek emellett az entente-ről, helyesebben a franciákról. A garnison tisztikara közt tegnap lelkesen propagáltak egy tervet, amely szerint a franciák tiszteket toboroznak és magyar tisztekkel akarják megszervezni gyarmati hadseregeiket. Állítólag Budapesten plakátok jelentek meg, amelyek jelentkezésre szólítják fel a tiszteket egy forró égövi expedícióra.

Névszerint Kongó Állam volna az a boldog ország, amely még kívánja a háborút. A francia felhívás három esztendői kötelező szolgálatot ír elő. A jelentkezők havi 4000 koronának megfelelő frank javadalmazást kapnak, ezenkívül teljes ellátást.

Vannak tisztek, akik komolyan veszik ezt a kalandos felhívást. Részint a pénzért, részint a mai bizonytalan helyzetért szívesen kelnének utra Kongó felé s a 4. honvédelmi bizottságnál sokan érdeklődtek a részletes feltételek iránt. A feltételek közt szerepel többek közt az is, hogy németül tudjon az illető.

Kétségtelen, hogy a távoli gyarmatokért még lezajlik majd egy világháború. Amerika és Japán fognak hatalmas étvággyal ezekre a földekre lépni s nem lehetetlen, hogy az európai győztesek ellen szervezkednek. Hogy azonban idehaza is szükség van minden szál meggyarra, az kétségtelen. Megélnünk valahogy s a kalandos élet ne csábítson senkit sem.

Spett Gyula prelátus százezer koronás alapítványa.

Második katolikus templom Debrecenben.

A nagyvárad i. szert, káptalan tagjai minden időben kiváltak messze menő áldozatkészségűkkel, hazafias, vallási, vagy jótékony célra.

Nagyvárad számos nevelő intézete, iskolája, zárdája, temploma hirdeti a káptalan tagjainak bőkezűségét s ezek és ezek élvezik jótékony áldozatkészségüket.

A nagyvárad i. káptalan egyik kiváló tagja most ismét egy nagy alapítvánnyal örököltette meg nevét az egyházmegyé történelmében.

Spett Gyula pápai prelátus tegnap bejelentette a káptalannak, hogy *százezer koronás alapítványt tesz le a Debrecenben lé-*

tesítendő második róm. kath. templom és plebánia felállításának céljaira.

Az érdemekben gazdag főpap ezen nagy alapítványa hivatva van a debreceni katolikus hitélet erősítésére, mert a nagy magyar város számban is erősen növekvő katolikus hívei már régen szükségét érzik egy második katolikus templomnak és plebániának.

Már korábban Stangel Ferenc nyug. egyetemi tanár 60,000 koronát tett le erre a célra, amely az időközi kamatokkal és most Spett Gyula praelatus alapítványával közel 200,000 koronára növekedik. Ezáltal közelebb jutott a szép cél a megvalósításhoz, amely a debreceni hívek régi vágyát teljesíti.

Spett Gyula pápai prelátus szép és magasztos célú alapítványával a katolikus hitélet emelésén kívül, mint debreceni származású, szülővárosa iránti háláját és szeretetét is kifejezésre juttatta, mikor Isten dicsőségére szolgáló hajlékot óhajtott emelni a nagy magyar városban.

Az irányárak megállapítása Bizottsági ülés.

Nagyvárad város árvizsgáló bizottsága tegnap ülést tartott, Lukács Ödön elnökölte alatt.

Először is, tekintettel a marhahusárak emésére, a marhahus árát 12 koronában, a nyúvendék marhahus árát 11 K 30 f, a birka-hus árát 8 koronában, gyenge marhahus árát 12 koronában állapították meg.

A vendéglői ételeknél a déli terítékek árát felemelték 7 korona 50 fillérre, az esteli teríték árát 6 50 és 6 koronára.

A cukorkák, a lakcipő árait és mezőgazdasági gépek, az országos ármegállapító bizottság árairhoz képest, a kocsikenőcs árait pedig a helybeli gyárak eddig is előnyösebb árairhoz képest állapították meg.

Hosszabb vita kerekedett a favágás árairól megállapításánál, melyre annál nagyobb szükség van, mert már 40 koronát is kérnek egy köbméter fa felvágásáért.

A bizottság megállapította a következő árakat:

Kézierővel: 1 köbméter dorongfa fűrészszelése 12 korona, felapritással 15 korona; hasábfá felfűrészszelése 14 korona, felapritással 20 korona.

Motorral: 1 köbméter dorong vagy hasábfá felfűrészszelése 8 K, felapritással együtt dorongfa 11 K, hasábfá 14 korona.

A felvágott fa felvágásával jár, emeletre vagy pincébe elrakás külön 2—4 korona köbméterenkint.

Aki ezen árakat be nem tartja megbüntetik.

Biró Márk kérte a főjegyzőt, hogy a fa felvágási üzemet is vegye a kezébe s a város szerezzen be gépeket, amit Lukács Ödön főjegyző meg is ígért.

A bizottság által megállapított irányárak kinyomatását árunemenként külön lapokra elvileg elhatározták s a kivitellel a főjegyzőt bízták meg.

A kirakatokban az árakra elhelyezendő árak ellenőrzése tekintetében megbízták az elnököt, hogy erre a hivatalos szerveket használja fel s a fogyasztó tanácsot keresse meg, hogy tegyen javaslatot az ellenőrzés kiegészítésére.

Elfogták a varieté tolvaját

A Vigadó varietében az utóbbi időben több lopás fordult elő. Sok ruha tűnt el, ami nagyon érzékenyen érintette a tagokat, olyan érzékenyen, hogy a vasárnapi előadást a tagok felségélyezésére kellett az igazgatónak fordítani.

Először egy színészt gya. usítottak a lopással, akit a rendőrség ki is hallgatott. A színész ártatlansága azonban gyorsan beigazolódott, úgy hogy a nyomozást más irányba terelte a rendőrség.

Tegnap aztán a kis Jancsi pikoló világgosságot derített a rejtélyes ügyre. Jancsi ugyanis elmet Molnár Albert evőeszköz tisztogató fiú lakására, ahol egy nagy ruhakosarat látott meg. Jancsi kérte Molnárt, hogy nyissa ki a kosarat, mert ki akar venni belőle valamit. Molnár azonban zavarba jött és azt mondta, hogy a kosarat bérbe adta egy főhadnagyoknak, nincs nála a kulcs nem tudja kinyitni, de Jancsi szeme észrevette, hogy a kosárból az eltűnt holmik kandikálnak ki.

A rendőrség ennek alapján Molnár Albertet letartóztatta. A kosárban tényleg meg is találták az eltűnt ruhák legnagyobb részét.

* Merénylet Szücs Izsó ellen. Szücs Izsó, ipariskolai igazgató ellen szombaton este fél 8 órakor revolveres merényletet követtek el. Az igazgató hazafelé ment és az Uri utca 15. számú ház előtt megállt, hogy a kaput kinyissa. Ebben a pillanatban dördült el közvetlen közelből a lövés és a golyó Szücs Izsót a nyakán könnyebben megsebezte. A merényletet valószínűleg egy iparostanonc követte el. A nyomozás folyik.

A kultuszterea kettéválasztása.

Budapest, január 13. (Saját tudósítónktól.) A Magyarország értesülése szerint a kultuszterea kettéválasztása befejezett tény, külön közoktatásügyi és külön vallásügyi minisztérium lesz. Az értesülés szerint közoktatásügyi miniszter Kunfi Zsigmond lenne, vallásügyi miniszter pedig Persián Ádám, a katolikus ügyek kormánybiztosa.

Minisztertanács.

Budapest, január 13. (Saját tudósítónktól.) Ma délután öt órakor minisztertanács volt, amelyen valamennyi miniszter és Károlyi Mihály a köztársaság ideiglenes elnöke is részt vett.

Fiume az antant hadműveleti bázisa.

Budapest, jan. 13. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Azt a parancsnokot, aki a négyes szövetségnek Oroszország elleni hadműveletet fogja vezetni, a békekonzferencián fogják kinevezni. Az antant keleti hadműveleti bázisa Fiume lesz.

A Károlyi-párt elnökválasztó ülése.

Budapest, jan. 13. (Saját tudósítónktól.) A Károlyi-párt kedden este választmányi ülést tart, amelyen megválasztják a párt új elnökségét, a párt új irányelveit és a párt új nevét. A párt új elnöke minden előjel szerint Lovász Márton lesz, a párt irányelveit úgy fogják kijelölni, hogy lehetővé teszik az ország egész polgárságának csatlakozását. A párt új elnevezése „köztársasági polgári párt” lesz.

A Katonatanács nagygyűlése.

Szocialista hadügyminisztert követel.

Budapest, január 13. (Saját tudósítónktól.) A Katonatanács tegnap Pogány József kormánybiztos elnökletével nagygyűlést tartott. Pogány József hosszabb nagyhatású beszéd kíséretében előterjesztette a katonatanács jövő követeléseit, amely így hangzik:

1. Minden katonát, akár tiszt, akár legénységi állománybeli, aki megszegi a proletár szolidaritást, taszították ki a hadsereg kötelékéből.

2. A parancsnokokat ezredesig a legénység és a tisztek választják. A hadügyminiszter csak ezredesnél felfelé nevez ki parancsnokokat.

3. A katonatanács csatlakozzék a munkástanács kívánságához, hogy a hadügyi

tárca csakis szociáldemokrata miniszter kezében lehessen.

4. A katonatanács ellenőrzési jogát vigyék keresztül az egész vonalon.

5. Írják össze az országban levő municiót és fegyvereket s helyezték a katonatanács felügyelete alá.

Pogány József után a bizalmibérlők szóaltak fel, majd Bella nevű katona a kommunisták indítványát terjesztette elő, de oly sértő hangon, hogy az elnök megvonta tőle a szót és javaslatára katonai esküdt-szék elé állítják.

A programot elfogadták és a gyűlés Pogány éhítésével ért véget.

A délszlávok tiz évfolyamot mozgósítanak Olaszország ellen.

Budapest, jan. 13. (Saját tudósítónktól.) Lajbachból jelentik: A délszláv hadsereg teljes mozgósítására a legközelebbi napokban fogják kiadni a parancsot. A mozgósítás az első tiz évfolyamra terjed. A fiumei olaszok fegyveres ellenállásra készülnek a délszlávoknak a legközelebbi napokra várt előnyomulásával szemben, azonkívül Fiuméba várják az olasz flotta egy részét, amely vereség esetén biztosítja a visszavonulás lehetőségét.

A válság még néhány napig elhúzódik

Budapest, január 13. (Saját tudósítónktól.) Károlyi Mihály, a köztársaság ideiglenes elnöke ma délelőtt folytatta a kihallgatásokat. A délelőtt folyamán Landler Jenő, Berinkei Dénes, Purjesz Lajos és Garbai Sándor jelentek meg előtte, délutánra Juhász Nagy Sándor és Ernszt Sándor vannak előjegyezve.

A mai kihallgatáson megjelent politikusok egyike a kihallgatásokról a

következőképp nyilatkozott:

— A válság megoldása ismét néhány napi halasztást fog szenvedni, mert szerdán megérkezik Budapestre a Coolidge tanár vezetése alatt álló amerikai bizottság, amelynek immár politikai célzata van. A szocialista miniszterek csak a Munkástanács felhatalmazásához ragaszkodnak s ezért a Munkástanács szerdán, vagy csütörtökön ismét összeül.

Az erdélyi magyar főkormánybiztos lemondott.

Budapest, január 13. (Saját tudósítónktól.) Kolozsvárról táviratozzák: Apáthy István főkormánybiztos szombaton este telefonon beadta lemondását. Tekintettel arra, hogy most kormányválság van, Apáthy felmentésének megérkezéig továbbra is ellátja a főkormánybiztosság teendőit.

A hivatalos lap az államfői méltóság betöltéséről.

Budapest, január 13. (Saját tudósítónktól.) A hivatalos lap ma rendkívüli kiadásban közli a Nemzeti Tanács végrehajtó bizottságának szombati határozatát, amely Károlyi Mihályt ideiglenes államfői méltósággal ruházta fel.

A budapesti helyőrségi kórház fogtechnikai laboratóriumának, mint volt vezetője hosszú katonai szolgálat után hazaérkeztem s a műtermem vezetését átvettem, ahol a legmodernebb és legkomplicáltabb munkát: fogigazító gépet, kassettás fogat, öntött aranyhidat és tartós fogtöméseket készítek.

BERDACH JENŐ

áll. vizsg. fogtechnikus.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 6. l. em. Telefon 10-50

Megindulnak a teher- vonatok Erdély felé.

A kolozsvári üzletvezetőség területén már hónapok óta szünetel a teherforgalom. A beállott nagymérvű szénhiány és a forgalom könnyű lebonyolításának elérése kényszerítették a máv. üzletvezetőséget arra, hogy a teherforgalmat beszüntessék. Ez a rendelkezés annak idején a kereskedelmi és ipari körökben meglehetősen rémületet keltett, mert az amugy is pangó üzleti forgalmat teljesen megbénította.

Ma reggelre a máv. üzletvezetőség elhatározta, hogy ezt az állapotot megszünteti és amennyire a szénkészletek megengedik. Nagyvárad és Kolozsvár között egy tehervonatpárt állít be a menetrendbe és így ma éjjel már az 561. és 562. es számú kezelőtehervonatok megindulnak.

Amint illetékes helyről értesülünk, ha az ígért szénzállományok megérkeznek, egy közelebbi még két tehervonatpár beállítását tervezik. Eddig az egeresi szénbánya látta el a máv. üzletvezetőséget szénrel, ez azonban nem fedezte a szükségletet és így a megszállott területekről ígért szén a forgalom szempontjából óriási jelentőséggel bír.

HIREK

*** Iskolaszóki ülés.** Az iskolaszóki tanítótanácszóki ülése tegnap elmaradt, mert az előírt számban nem jelentek meg a tagok. A legközelebbi ülés január 15-én lesz, amikor tekintet nélkül a megjelentek számára, megejtik a választást. Ezen ülésre a következő meghívót adta ki az elnök: Nagyvárad város községi iskolaszókének tagjait a város ház bizottsági termében folyó hó 15-én, szerdán délután 4 órakor tartandó tanítótanácszóki gyűlésére tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1919. január 13. Dr. Thury László iskolaszóki elnök. Tárgy: Beleznay Anna polgári leányiskolai segéd-tanítónőnek rendes tanítónőül való megválasztása.

*** Megalakult a központi járási néptanács.** A falusi néptanácsokkal egyidejűleg a forradalom utáni napokban megalakultak az egyes járási néptanácsok is. Egyedül a központi járásban nem volt még eddig megalakítva. A megyei Magyar Nemzeti Tanács ügyvezető elnöke mára egybevitte a központi járásban levő összes falusi néptanácsok küldötteit, hogy a járási tanácsot a központban is megalakítsák. Horváth Béla a megyei Magyar Nemzeti Tanács útkára ismertette a küldöttek előtt a járási tanács megalakításának szükségességét, majd a tanács feladatát. A küldöttek megalakították a járási tanácsot. A járási néptanács elnöke lett: Tarnóczy Lajos ref. lelkész (Bihar), a végrehajtó bizottság tagjai lettek: Gönczi József (Mezőtelegd, Méhes Károly (Bihar), Felvinczi Sándor (Biharpüspöki), Bélyenyéri Lajos (Fugyivásárhely), Nyisztor Döme (Váradszentmárton), Munkácsi Sámuel (Hegyközpályi), Thaisz Peter (Ujpalota), Szetter Ferenc (Köröstarján) és Vajda Pál (Köröskisujfalu.) A járási tanács elhatározta, hogy legfontosabb feladatának a közéleti kérdést tekinti és minden ügykezelésével odahat, hogy az egyes gazdák

birtokeiben lévő fölös készletekkel lehetőleg önkéntes felajánlás útján segítsék ki a szegény népet illetve az ellátatlanokat.

*** Sulyos vallomások.** A Népszava vezető helyén sulyos vallomások találunk. Szende Pál nagydobbal akarta maga köré gyűjteni a hadimilliókat s mikor abbahagyta a dobolást, a milliók Svájcban üdültek. A forradalmi mámor csillapítása után így ír a Népszava: „Lenni vagy nem lenni, ez itt a kérdés és emellett minden egyéb eltörlül. Mindenki tudja: helyzetünk egyre válságosabbra fordul és ma már a legelsőrendű gondunk nem az, hogy mekkora sérelmet szenved az ország földrajzi épsége, sem pedig az, hogy fokozatosan vagy rögtönösen kommunizáljuk-e a termelőeszközöket (hiszen maholnap nem lesz mit kommunizálni), hanem az, hogy mikor törünk az anarchia pusztító veszedelmébe és mikor veszünk éhen, már a tél folyamán-e vagy el tudunk-e még tengődni a tavaszig.

Ezt a rettenő sulyos helyzetet fejzi ki a kormányválság is, amely majdnem megoldhatatlannak látszik. Nincs párt, amely vissza ne riadna a kormányzás hihetetlen nehézségeitől és a vezetői felelősségtől. Nincs komoly és számottevő politikus, aki a mai helyzetben a maga személyné névvel kivánatosnak tartaná a kormányban való részvételt; megmérhetetlen áldozatokat hoz mindenki, aki a mostani időben kormányzati munkára vállalkozik, amikor megelégedést és megnyugvást keltő munkát végezni lehetetlenség.

Lentebb pedig: „Ránk szakadt a nyomorúságok minden fajtája, borzalmas vérvesztéseket szenvedtünk, lerogyoltunk, évek óta a bőjtök bőjtjét éljük, most rajtunk a munkanélküliség átka és rémábrázatával ránk vigyorog a végső inség: nincs szén és maholnap egyéb sem lesz, ami az élet fentartásához szükséges.

*** Nyilatkozat.** Az összes ellenségeimnek és ingyeimnek a személyemet ért támadásaira vonatkozólag azt üzenem, hogy több tudományom van a kis ujjamban, mint nekik a fejükben. Hogy ez nekik nem tetszik, arról én nem tehetek. Azért is tovább fogok dolgozni az egész emberiség javáért. És meg fogom mutatni, hogy az én eszmémnek még híve lesz az egész emberiség. Ők pedig ha okosabbnak tartják nálam magukat, cáfolják meg a művemben foglalt igazságokat. *Seprényi Lajos*, szocialista bölcész és író, az első kiadásában egy millió példányban megjelenő Új evangélium című szocialis bölcseleti mű szerzője.

*** Hírlózás.** Özv. Szolnok Jánosné sz. Dolegny Anna f. hó 13-án reggel 5 órakor rövid szenvedés és a halotti szentségek ajtatós felvétele után meghalt. Temetése f. hó 15-én d. e. háromnegyed 9 órakor lesz a Sziglieti utca 5. számú gyásházától.

*** Felhívás a gazdatisztekhez.** A gazdatiszti nagygyűlés határozatából megalakult Országos Gazdatiszti Tanács megkezdte működését. Hogy a Tanács kellő sulyal képviselhesse a gazdatiszti osztály érdekeit a mostani válságos helyzetben szükséges, hogy az egész gazdatisztiak zárt sorokban tömörüljön a Tanács mögé. Felkérem az igen tisztelt karitás urakat, hogy a csatlakozásukat nálam bejelenteni sziveskedjenek. Gartner Károly uradalmi számtartó az O. G. T. tagja. Tamáshida, u. p. Nagyzerénd.

*** Ne bántsd a magyart.** Budapest-ről jelentik: Az egykori osztrák magyar hadsereg minden fegyverneméhez tartozó katonák, altisztek és katonák ma délután a térparancsnokság Veres Pálné-utcai épületében értekezletet tartottak. A gyűlés után a Vci utca irányában távoztak a katonák, a régi sapka-rózsza helyén nemzetiszínű karkárdát viseltek ezzel a felirással: Ne bántsd a magyart!

A propaganda-bizottság ma délbán skarlátszínű plakátokat ragasztaltott ki az egész főváros területén. A plakátok tetején a szét-darabolt Magyarország térképe van, alatta a következő irás: Nem, nem, soha!

*** Az újságíró egyesület** ma délután 3 órakor a klub helyiségében gyűlést tart.

*** Kémeri Nagy József festőiskolát nyit.** Kémeri Nagy József, az ismert nevű festőművész, aki különösen egyiptomi képeivel tűnt fel, festőiskolát nyit. Jelentkezni lehet a művész műtermében, Urj utca 24., I. emelet 11.

*** A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság közgyűlését** vasárnap délelőtt 11 órakor dr. Kiss Döme elnöke alatt, nagy érdeklődés mellett tartotta meg. Az igazgatóság jelentését a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette és az elért szép üzleteredményhez a vezetőségnek elismerés szavaztatott meg. Az igazgatóságba közfelkiáltással dr. Mikulás György gör. kath. kanonok, semináriumi igazgató választott be. A felügyelő bizottságba az eddig is működő Róz Simon, Szalay József, Székely Sándor és Eleméry Ferenc urak választottak meg. Választmányi tagokul: Kacsvinszky Andor, Rednik Gábor, Frankl Zsigmond, dr. Váli Péter, Wiener Jenő, Kirch Árpád, Komlós Aladár, dr. Pogány Gyula, dr. Kenéz Jenő és Perlesz József egyhangulag választottak meg. A közgyűlés tudomásul vette, hogy az 1918. évi szelvények 12 koronával váltottak be, még pedig úgy, hogy azon már a mai naptól kezdve az intézet pénztáránál kifizetést nyerne.

*** Eladják a vásárolt cipőket.** A Hungária Cipőgyár Részvénytársaság bejelentette a Közéletmezési Ügyosztály Cipőosztályánál, hogy a gyár fiókjainál vásárolt maximális áru cipőket, egyes vevők arra a sulyos visszaélésre használják fel, hogy a lábbeiiket a Nagypiacról ugynevezett „öcskás” során kétszeres, sőt háromszoros áron is eladják. Felhívja a város az érdekelteket, hogy hasonló visszaélésektől tartózkodjanak, mert a visszaélések sürgős megtorlása iránt már is felhívtam a város rendőrkapitányi hivatalát, amely a visszaélők ellen a legnagyobbszigorral fog eljárni. Hasonló szigorú elbánásban részesíti a hatóság, mint az már közhírré tétetett, mindazokat, akik a cipővásárlás körül lisztkönyveikkel követnek el visszaélést, vagy pedig lisztkönyveiket másoknak cipővásárlás céljaira kölcsönadják és mindazoktól, akikre bármilynemű visszaélés rábizonyítható, azoktól a vásárolt cipőket elkobozzák és az illetőket cipővásárlás, lehetőségétől féltve eltiltják.

*** Árpagyöngy kapható.** Tudatom a város közönségevel, hogy az összes hatóságilag és élelmiszerüzletekben január 14-től kezdődőleg árpagyöngy vásárolható. Ennek következtében a forgalomban levő és Lukács Odón bélyegzővel ellátott január havi árpagyöngy utalvány 21., 22., 23. és 24. szelvényei ellenében személyenként összesen 25 db-ka árpagyöngyöt fognak kiszolgáltatni. Az árpagyöngy maximális árat továbbá intézkezésig 1-40 koronában állapítottam meg. Lukács Odón, polgármester-helyettes.

* **Szabó iparosok gyűlése.** Felkérem az ipartestület kötelekbe tartozó összes szabó iparosokat, hogy febr. 14-én, azaz kedden este 6 órakor az ipartestület helyiségében tartandó gyűlésre okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1919. január hó 13. Hoidy Sándor iparos tanácselnök.

* **Országos anya- és gyermekvédő szövetség.** Az Országos Stefánia-szövetség címét megváltoztatta és ezentúl Országos anya- és gyermekvédő szövetség néven fog szerepelni. Minthogy a Nagyvárad Stefánia-szövetség az Országos Stefánia-szövetségnek hűkö, gíme ezentúl nem Nagyvárad Stefánia szövetség, hanem Nagyvárad anyai és gyermekvédő szövetség lesz.

* **Ellopott bőrtáska.** László Vilmos szigorúorvos feljelentést tett a rendőrségen az ismeretlen tettes ellen, aki tegnap este a kolozsvári vonat indulásakor ellopta tőle fekete bőrtáskáját. Kár: 10 ezer korona.

* **Tolvajok a Szent Vince intézetben.** Tegnap délelőtt 9 órakor a Szent Vince-intézet nyitott kapuján két suhanc besurrant és az I. emeleten levő ruhaszekrényből több leányruhát elvittek. A kár 1000 korona. A rendőrség megindította a nyomozást.

* **A közlelmzés közleményei.** Tudatom a város közönségével, hogy a Szent László téri hatósági iuszerüzletben a következő áruk és élelmickek vásárolhatók: asztaltalma kg-ként 2, kőménymag kg-ként 30, száraz gyümölcs kg-ként 2, borkősav kg-ként 80, gyümölcsíz kg-ként 4, árpákivé kg-ként 150, majonna kg-ként 150, huskonzerv negyedkg-ént 150, lél kg-ként 3, száraz tejsütemény 1 kg 12 korona.

* **A gyufaárusítás szabályozása.** A gyufa árusítással foglalkozó nagy és közép kereskedőket utasítom, hogy a gyufa árusítása és forgalomba hozatala hatósági ellenőrzés alá helyeztetett. Ebből kifolyólag kötelezem az összes kereskedőket, hogy a hozzájuk beérkező gyufa mennyiség a megérkezéstől számított 2 órán belül a közlelmzési ügyosztálynál írásban jelentendő be, az árusítás azonban csak engedélyem kieszaközlése után lesz foganatosítható. Figyelmeztetem az érdekelte kereskedőket, hogy a hiteltal gyufa kizárólag Nagyvárad város szűkségletének fedezésére szállítható le, ebből kifolyólag vidékre gyufa el nem árusítható. A mindenkor érkezett készletből 30 százalékot szigorúan zár alá helyezek, mely mennyiség csak a megjelölt időben és általam megjelölt korlátok között lesz forgalomba hozható. Aki jelen rendelkezésemet megszegi, kihágást követ el és a 4207-1915 M. e. számú rendelet 15. § a értelmében 2 napig terjedő etzárással és 600 korona pénzbüntetéssel büntetettik. Lukács Ödön polgármesterhelyettes.

* **A paprika ára.** Tudomására hozom a város közönségének, hogy a légszáraz I. rendű csöves paprikáért követelhető legmagasabb ár Magyarország egész területére kg-ként tiszta súlyban a termelőnél átvéve 12 korona. A feldolgozott paprikáért követelhető legmagasabb ár Magyarország egész területére kg-ként tiszta súlyra a következő: a nagykereskedelmi forgalomban a) elsőrendű paprikáért 20 korona b) II. rendű paprikáért 15 K c) III. rendű paprikáért 10 K a közvetlen fogyasztás célját szolgáló kiskereskedelmi forgalomban pedig a) I. rendű paprikáért 24 K b) II. rendű paprikáért 18 K c) III. rendű paprikáért 12 K. Nem vonatkozik ez az ár azon készletekre amelyek már a Haditermény R. T. bizományozainak birtokában vannak vagy valamely malomvállalatnak feldolgozásra átadattak. Bárminemű paprikának Magyarország területéről való kivitele, kizárólag a Haditermény R. T. útján történhetik. Lukács Ödön polgármesterhelyettes.

Az előzetes béketárgyalások megkezdése.

Budapest, jan. 13. (Saját tudósítónktól.) A Párisi Havas ügynökség jelenti: A szövetségesek legfőbb haditanácsa január 12-én délután 3 órakor tanácskozássra ült össze főképp, hogy a fegyverszünet meghosszabbításának kérdésével foglalkozzék. A tanácskozással kapcsolatban meghívott küldtek az egyes nemzetek képviselőinek, hogy ma hétfőn gyűljenek össze és vegyenek részt az előzetes béketárgyalás megnyitásán.

Az első plenáris ülést legkésőbb 20-án tartják meg. Valószínű, hogy a megnyitó beszédet Clemenceau fogja mondani. A konferencián képviselt népeknek írásban kell betérjeszteniük minden javaslatot, ezután a javaslatokat egy francia vagy amerikai nemzeti és technikai bizottság fogja elsőszben átvizsgálni.

Ennek a jelentését egy másik bizottság fogja tárgyalni, amelyben a konferencián résztvevő népek valamennyien képviselve lesznek.

A párisi Figaro jelentése szerint az ülés elején vita indul meg az általános területi kérdések szabályozásáról és közvetlenül csatlakozóan ama területi kérdések szabályozásáról is, amelyek Franciaország keleti határára vonatkoznak. E vitában az Elzász-Lotharingia bekebelezése és a Rajna balpartja tekintetében való nézeteket fogják kifejezésre juttatni. Azt hiszik, két és fél hónapon belül a meghatalmazottak az előzetes békét minden részletében meg fogják állapítani.

A Székely Nemzeti Tanács kérelme.

Budapest, január 13. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenti: Több ízben előfordult, hogy egyesek politikai iratokat küldtek Erdélyben lakó magyarokhoz. Mivel a címzeteknek a románok részéről emiatt kellemetlenségben volt részük, a Székely Nemzeti Tanács mindenkit arra kér, hogy politikai iratokat ne küldjenek Erdélybe.

Az antant politikai missziója Budapesten.

Budapest, január 13. (Saját tudósítónktól.) Szerdán érkezik Budapestre a professzor Coolidge, Storey, Martin, Goodwin, Parker és Davison urakból álló bizottság, amely a központi hatalmak politikai viszonyait tanulmányozza. Károlyi Mihály a köztársaság ideiglenes elnöke és Berinkey Dénes ideiglenes miniszterelnök Balogh Ernő miniszterelnökségi államtitkárt bízta meg az érkező misszió budapesti fogadásának előkészítésével.

A Spartacusok veresége Berlinben.

Budapest, jan. 13. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Az újságnegyed felszabadulása következtében Berlinben ma az összes hírlapok megjelentek. A Spartacusoknak Berlinben vége, erre vall a Spartacus vezérek eltűnése is. Liebknecht állítólag Lipszbe menekült, Eichorn pedig Dániába szökött.

Berlinből jelentik: Berlin több pontján ma is folyik a harc a Spartacusokkal. Az

elfogott Spartacusok közt van Liebknecht 18 éves fia is.

A Frankf. Nachrichtennek jelentik Berlinből: Scheidemann népbiztos kijelentette az újságíróknak, hogy a Vorwärts elfoglalása után a Spartacusok több helyen is megadják magukat.

Hamburgból jelentik: A Spartacusok mozgalma Hamburgban befejezettnek tekinthető, de Essen városa a kezükön van.

Szatmárt csak a tulerő ellen üritik ki.

Budapest, január 13. (Saját tudósítónktól.) Szatmárról jelentik: Illetékes helyen azt az információt adták, hogy Szatmár katonai kiürítését csak akkor rendelik el, ha várost megszállani akaró román katonaság tulerőben lesz. Jelenleg Szatmáron ötezer főnyi székely katonaság van, a városban az a hangulat uralkodik, hogy a megszállás nem fog megtörténni. A városban egyébként rend és nyugalom van.

A szociálisták csak a hadügyminiszteri tárcát kapják meg.

Budapest, január 13. (Saját tudósítónktól.) A Károlyi pártban Ábrahám Dezső azt az információt közölte az újságírókkal, hogy a pártelnök Lovászy Márton, alelnökei pedig Ábrahám Dezső, Nagy György és Steinbach Károly lesznek.

Politikai körökben beszélnek, hogy a szociálisták meg fogják kapni a hadügyminiszteri tárcát, de a belügyminiszterium megmarad Nagy Vince vezetése alatt.

* **Temetések.** Nagy részvét mellett ment végbe vasárnap délelőtt Szodényi Nándor temetése. A díszes ravatal az elhunyt Lukács György-utcai házában volt felállítva. Maszov érckoporsóban nyugodott az elhunyt. A temetésen megjelentek a Nagyváradi Takarékpénztár igazgatósága, Rimler Károly polgármester és nagyon sokan az elhunyt tisztelői közül. A temetési szertartást Imrik Zoltán tb. kanonok segédlettel végezte, amely után a koszorúkkal borított koporsót feltehték a négyes fogatú remek barokstílusú fekete üveges díszkocsira és az impozáns gyászmenet az olasz temetőbe vonult, ahol a családi sírboltban helyezték végső nyugalomra az elhunytat. — Szintén vasárnap délután ment végbe Babrik Erzsébet temetése. A temetési szertartást dr. Lestyán Endre plébános segédlettel végezte. A beszentelés után a gyászmenet a Rulikovszky temetőbe vonult, ahol a családi sírhelyen végső nyugalomra helyezték az elhunytat. — Nagy részvét mellett ment végbe szintén vasárnap délután Soltesz Zoltán posta- és távirtda főosztály kedves kis fiacskájának, Józsikának temetése. — Tegnap, hétfőn délelőtt ment végbe Dittert Edéllami felmérési felügyelő temetése. A temetésen megjelentek a mérnöki kar teljes számmal, valamint az elhunyt nagyszámú tisztelői és barátai. A temetési szertartást Imrik Zoltán tb. kanonok segédlettel végezte. A beszentelés után a plébánia-templomba vitték az elhunytat, ahol gyászmenet tartották az elhunyt felett. A gyászmenet végzetével az impozáns gyászmenet az olasz temetőbe vonult, ahol a családi sírhelyen helyezték végső nyugalomra az elhunyt dérek főosztályosát. — Mindazon temetéseket Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési vállalata nagy pontossággal rendezte.

* **Elveszett 50 korona.** Egy kis cseléd a postán tegnap délelőtt elvesztette egy közhivatalnok 50 koronáját. A becsületes megtalálót kériük, adja át a pénzt kiadóhivatalunkban, ahol jutalomban részesül.

* **A Népszövetség 1919. évi naptára** megérkezett. Minden tag megkapja, ha a f. évi tagsági igazolványát felmutatja. A tagdíj ez évre 4 korona. A tagdíjakat a csoportvezetőknek, valamint a Népszövetségben lehet befizetni. A csoportvezetők szíveskedjenek az este 6 órában, 6-7 óra között a naptárakért a Népszövetségi Otthonba a könyvcsekkjükkal felláradni. Az igazgató.

* **A Méhészegylet ülése.** A Tiszántúli Méhészegylet 1919. évi január hó 16-án, csütörtökön délután 5 órakor Nagyváradon a Katolikus Kőr helyiségében választmányi ülést tart. Tárgysorozat: Folyó ügyek. Előterjesztések. Az ülésre a választmány tagjai, az érdeklődő egyesületi tagok és a sajtó képviselői tisztelettel meghívottak. Az elnökség.

* **Lokomobil és cséplőgépkészítő tanfolyam.** A helyi fa- és fémpari szakiskola rendezésében folyó hó 15-én este 7 órakor a szakiskola perces-utcai épületében nyílik meg a lokomobil és cséplőgépkészítő tanfolyam, melyre a szakiskola igazgatói irodájában lehet beiratkozni.

UJSÁGKI HORDÓNOK magas fizetéssel és percenttel felvétetnek a Tiszántúli kiadóhivatalában.

VILLAMOS VASALÓK és FŰZŐK megérkeztek, remekszép üvegcsillárok mindennemű villamos vezetékek és égők legolcsóbb napiárban szereltetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

* **Agyonverte a mostohatestvérét.** Budapesti jelentik; Erzsébetfalván Tóth Istvánné 18 éves törvénytelen fia, Orbán Gábor cementgyári munkás ma délelőtt fejszével agyonverte 11 éves mostohatestvérét, Annát. A rendőrség a tettes letartóztatva, kihallgatása alkalmával elmondta, hogy szörnyű tettét azért követte el, mert mikor elakarta rabolni mostoha anyja megtakarított pénzét, a kis leány azzal fenyegette meg, hogy anyjának elárulja.

* **Leányszöktető nemzetőr.** Toja Pálné Nilszszielepi asszony Juliska leánya vasárnap este eltűnt. Valószínűleg Garai László nemzetőr szöktette meg, aki megkérte Tojánétól a leányt, de kosarat kapott. Akkor kijelentette, hogy Juliskát megszökteti. A szerelmes pár Budapest felé vonul. A nyomozás folyik.

* **Ki kell függeszteni az árakat.** A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara értesíti a kereskedőket és iparosokat, akik olyan áruk eladásával foglalkoznak, amelyeknek maximumát, vagy megállapított ára van, hogy az áruk árának kötelező megjelöléséről szóló miniszteri rendelet még hatályban van s ennélfogva felhívja, hogy úgy a kirakatokban, mint a raktáron levő áruk árát a miniszteri rendelkezések megfelelően jelöljék meg, mert a rendőrség ennek megtörtetését ellenőriztetni fogja és a mulasztókkal szemben a legszigorúbban fog eljárni. Felhívja a kamara az iparosokat és kereskedőket egyidejűleg arra is, hogy a maximális és irányárak túllépésétől a saját érdekében, de a helyi piac jó hírneve szempontjából is szigoruan tartózkodjanak. Nagyvárad, 1919. január hó 11. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara. Dr. Moskovits József sk., elnök, dr. Oláh Béla sk., titkár.

IRODÁLOM

Az ötvenéves férfi számot adott a Színházi Élet lapja Sándor népszerű hetilapja. Bródy Sándor írt érdekes cikket Hajó Sándor új darabjáról és nagyon sok érdekes fővétel a szereplőkről. Ivánfi Jenő Sanche Pansáról, Lengyel Menyhért új darabjáról mesél. Érdekes cikk számol be az Opera új rezsimjéről. Darabmelléklet, kotta és a reredes rovatok teszik teljessé a számot, melynek ára 1 korona 20 fillér. Előfizetési ár egy negyed évre 12 korona 50 fillér. Kiadóhivatal Erzsébet-körút 29.

Színház.

A színház műsora:

Kedden: Árva László király.
Szerdán: Árva László király.
Csütörtökön: Zsuzsi. (E. Kovacs Mariska felléptével.)
Pénteken: Pecsirta.
Szombaton délután: Császár katonái.
Szombaton este: Tosca.
Vasárnap délután: Névtelen asszony.
Vasárnap este: Mágna Miska.

Árva László király.

(Bemutató előadás.)

„Árva László király”, mint történelmi színmű az „Ocskay brigadéros” második kiadása. Az alaptónust itt is a vörös bengáli fény, a távoli harci zaj és a menzitrónbiták harsonája adja meg. Egy-egy alak

is lefűrészelt számai ikerestvére az „Ocskay brigadéros” alakjainak, sőt „Bánk bán”-ból is találunk régi ismerőst. Ez nem Herczeg hibája, hanem a magyar történelemé, amely alig produkált másfajta embereket, mint ármánykodókat és hőlszta jelleműeket. Az azonban már a szerző rovására kell írni, hogy nagyon sokat koptatott utakon halad, ujat nem ad, csak V. László és Hunyady László Arany és Petőfi verseit drammatizálta. Ezért nem is tudunk még mást ebből a történelmi színműből, mint annyit a kőépiszkola ötödik osztályában megtanultunk a Hunyadykról, Garákról és Czillejkről.

Röviden: „Árva László király” ismert történelmi adatok jelenetként foglalása az 1457. évből.

Egyetlen, amit elismeréssel kell említeni: a darab nyelvezete, kristálytisza, magyar nyelvezete, amellyel színpadon ma senki sem tud úgy bánni, mint Herczegh Ferenc.

És még egy érdeme van Árva László királynak, hogy Herczeg Ferenc óta. Ez a körülmény sokak előtt talán az irodalom legnagyobb szerűbb történelmi drámájává avatja ezt a különben gyöngye munkát, amely annak idején Budapesten is csak mérsékelt sikert aratott.

Az igazgatóság kitűnő ötlettel beállította az egész operett-együttest. Jászosi ebben a drámában Perényi, Békefi, Tamás, Josika Mici, Aranyosi Aranka, Deák Kornél, Stoll Béla. Valószínűleg tévedésből kapott szerepet Gazdy Aranka, Bihari Ákos, Gróf és Váradi.

Az előadás a szereposztáshoz méltó volt. Elsősorban is Matyit, a sugór kell megdicsérni, aki nagyszerű alakítással játszotta végig az összes szerepeket, amelyeket úgy gondoljuk, hogy a szereplőknek is ismerni kellene, ha nem tanulják meg „könyv nélkül”. Három próba után nem is lehet ezt várni.

Másodszor Szigeti minden elismerésnek. Ez az ember komoly, lelkiismeretes művész, aki toronymagasságban emelkedik ki minden előadásból. Az udvari bolond nehez szerepét olyan megdöbbentő erővel játszotta, hogy az éretlen vasárnapi közönség sem merte kikacagni. Csak Szigetinek köszönheti Erdélyi, hogy „Árva László király” némi sikert ért el. Nyiltszíni tapsot kapott minden mondata után.

Gróf Laci kedves volt. Ez, hogy kedves jellemzi a rossz szereposztást. Lászlónak száználmasnak, nagyon is tragikusnak kell lenni, nem egy kedves szőkefürtű urinak. Alig tudtuk sajnálni, csak mosolytunk rajta, mint egy akaratos kis fiún.

Hunyady László nemes, büszke magyarur. Törököt akar verni, tehát energikus és nem valószínű, hogy úgy mozog, mintha frakk volna rajta. Gróf jobb lett volna ebben a szerepben mint Váradi, aki egészen elejtette. Inkább Váradinak való a bálkirály szerepe.

Tóth Elek a régi, Bihari Ákos most érthetetlenül bizonytalan, Madasnak a maszkja jó, Gazdy Aranka nagyon szertartásos, Békefi a kis szerepben elég erős, Perényi komikus Harsányinak tanulni, Tamásnak mozogni kell sokat. G. Polgár Mariska nagyon jó. Josika maradjon az operettnél, Aranyossy Arankát pedig még nagyon sokáig kell tanítani, hogy vezetőszerepet lehessen neki adni.

Tessék sürgősen szerződteni egy drámai hősnőt, mert szubrettel csak egyszer lehet büntetlenül drámai előadást tartani.

h. l.

Árva László király. Herczegh Ferenc gyönyörű darabja, mely a vasárnapi és hétfői előadásokon Gazdy, Jósika, G. Polgár, Aranyosi, továbbá Gróf, Váradi, Tóth, Békefi, Madas, Bihari, Harsányi és Szigeti kiváló alakításai révén, oly nagy tetszésre talált, szerdáiig bezárólag tölti be a műsort.

Zsuzsi. Csütörtök estére tüzte ki az igazgatóság Barta kedves parasztvígjátékának reprizét A fő női szerepet E. Kovács Mariska fogja ez alkalommal is alakítani a közönség igaz gyönyörűségére. Partnere Tóth Elek lesz. A többiek u. m. Tóthné, Madas, Szigeti, Deák és Perényi külön-külön is nagyszerű figurákat játszanak.

Tosca. Puccini egyik legszebb operájai szombat este élvezheti újból a közönség. Toscát Kozmovszi, Cavaradossit Békefi és Scarpiát Tamás Alfréd éneklik.

Az új pénztárnyitás. Tekintettel az esti előadások hat órai kezdetére, a közönség kényelmére ezentúl a pénztár 9-12, illetve 2-4 ig lesz nyitva.

MOZI.

Amerika leánya a legizmasabb film-dráma első részét minap példátlan sikerrel hozta színre az Apolló színház. A közönség rendkívüli tetszéssel fogadta a pompás, ragyogó filmet amelynek második részét ma mutatják be. A Amerika leánya ebben a részében csupa izgalom részletet tartalmaz és a legkifünőbb színészeknek nyújt alkalmat fényes alakításra.

A kilencedik parancsolat címmel nagyszerű eredeti dán filmdrámát ad mai új műsorán közönségének az Uránia színház. Elsőrangú színészek járultak hozzá, hogy a legbravurósabb filmek egyikét forgalomba hozzák. A dráma nagy meglepetést fog kelteni és az új műsor ritka szenzációja lesz az Uránianak.

Főszerkesztő: **FOLLMANN GÉZA.** A szerkesztésért felelős: **WILF LÁSZLÓ.**

URÁNIA	14-én
mozgó-színház	IX-ik parancsolat.
Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.	

Nyílttér

Köszönetnyilvánítás.

A villamosmű tisztikara, műszaki és gépházi személyzete s mindazon jóbarátok és ismerősök, kik felejtethetetlen drága jó férjem és édesapám temetésén megjelentek s fájdalmunkat ezáltal enyhítették, fogadják őszinte, hálás köszönetünket.

Özv. Mihalovich Ödönné és leánya.

VIGADÓ	14-én
mozgó-színház	A táncosnő.
Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.	

APOLLÓ	14-én
mozgó-színház	Amerika leánya II. rész.
Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.	

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsonöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a

Nagyvárad **Takarékpénztár**
Teleky-utca 2. sz.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet VII-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1919. január 1-én VII-ik évtársulatát nyitotta meg. Az előbbi üzletek, dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredményekkel folynak.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső u. 5. sz. a.). Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként, 20 fillér, 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a rájuk eső nyereséget is.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel s kiki heti betéje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja.

A tagok a befizetett összeg 1/5-öd részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozók, szíveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részleteket jegyezni.

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

VAS és rézágak,

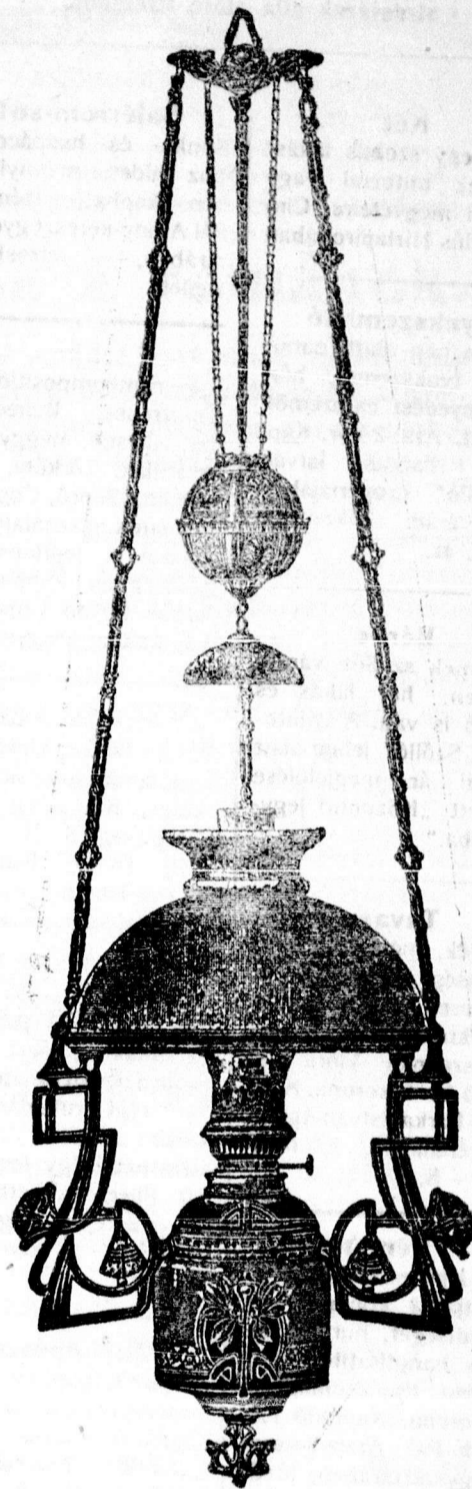
afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: összehajtos ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

Heti árjegyzék

Színes ebédikészlet aranyozással 12 személyre	300.—
Színes teáskészlet ar.-sal 12 sz.-re	160.—
Sz. kávékészlet ar.-sal 12 sz.-re	160.—
Függőlámpa teljesen felszerelve	80.—
Majolika vízeskancsó színes	20.—
Majolika virágváza színes virággal	15.—
Majolika cukorőböz sz. virággal	15.—
Porcelán asztali lámpa nikkelt, felszerelve	40.—
Majolika dohánytartó sz. virággal	15.—

Nipppek, figurák, szent Antal és Mária-szobrok, szenteltvíz-tartók.

Eladás nagyban és kicsinyben. Képkerekezés, ablaküvegezés.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, diszmutáruk, ezüstáruk, konyhafelszerelések gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72.

Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Hírmondó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Két
vagy egy szobás lakást keresek Eutonnal vagy úresen megvételre Cim Hegedűs Hirlapirodában

Tyukszemirtő
három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apoló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Bérbe
kivennék szállót váradi hegyen, hol lakás és istálló is van. Ajánlatokat „Szöllő” jelige alatt bérleti ár megjelölése mellett „Központi legyrodába.”

Tavaszi
szepítő, májoltok, bőrvörösség, kiütés, mibeszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vlóra Átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Pemete
és hársfamézscukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszerterében, a városháza mellett.

Salétrom-só!
Szonka- és huspácoláshoz minden mennyiségben kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszerében, — városháza mellett.

Likőr
és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentia. Törköly, Szilárdum, Seprő, Cognac-ékezetek használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apoló” drogeriájában, Nagyvárad.

Poloskairtó
biztos, kipróbált, megbízható poloskák irására. Kis üveg 4 K, középvég 8 K, nagy vég 14 K. Kapható Farkas István „Apoló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Ne dobja ki pénztét
a ruháért, mert a kiadón bevált ruhafestéssel régi ruhadarabjait újra festheti. Egy levél ára 20 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerterében, a városháza mellett.

Fényképezeti
eszközök, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apoló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

CIPÉSZEKNEK!

1 kgr. la. buzacsíríz	— — —	K 19:60
1 kgr. la. aranycsíríz	— — —	K 39:20
1 kgr. la. folyékony csíríz	— — —	K 8:—
1 kgr. la. faszeg 2—15 sz.	— — —	K 8:—
1 drb brassói talpráspoly	— — —	K 3:80
1 drb brassói kireszelő	— — —	K 3:30
1 készl. bőrtalpvédő	— — —	K 2:50
1 drb. vaskapta	— — —	K 12:80
1 készl. acél talpvédő	— — —	K —:70

Papírvászon és mindenféle cipész-kellékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

1 kgr. la. asztalosenyv	— — —	K 6:80
ugyanaz zsákvételnél	— — —	K 6:25

SZERELŐKNEK!

Bőrtársa vízvezeték csaphoz	— — —	K 4:80
100 drb 1/2" csaphoz	— — —	K 6:80
100 drb 3/4" " — — —	— — —	K 9:60

Postán utánvétel mellett.
Portó és csomagolás felszámításával. Gyors és pontos kiszolgálás.

STERN MIKLÓS
Nagyvárad, Zöldfa-utca 9. szám.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon
NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Parkszálloda épületében
Interurbán telefon:
11—53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.
Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrovidebb idő alatt elkészítetnek.

Mocsáry Sándor
törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és vízvezetékszerelő, bronzműves, bádogos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép-, kerékpár-, gramofonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár:
Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep:
Szent János-u. 22. Telefon 532

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000,000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítói váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolai

MAGÁNTANULÓKAT ELŐKÉSZÍT FELELŐSSÉGGEL,

állandó tanfolyamot:
gép-, gyors, szép- és helyesírásban, keresk. számtanban, levelezésben, könyvvitelben stb. tart:

a DONAT-féle
ker. magántanfolyam.

Uj német kurzus kezdődik január 15-én. Korrepetíció!!! Zongoratanítás!

Bejelentések
naponta 11-12-ig d. e. és 3-4-ig d. u.
Beöthy Ödön-utca 30. Telefon: 1000.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság
Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy **anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsönöket** — úgy földekre mint városi bérházakra 15—65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett **minden árfolyam levonás nélkül** készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság
Nagy-Várad.

Kávéház átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztíteni, hogy a

Városi kávéházat

átvettem s azt szakszerűen s vendégem igényeinek megfelelően fogom tovább vezetni. A kávéházamban szolid árak mellett pontos és figyelmes kiszolgálás lesz vezérelvem.

Minden este kirundó színházi vásárlás szolgálak fel.
Szíves pártfogást kérve, vagyok kiváló tisztelettel

MAYER VILMOS.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514. Főszerelő telefonja 55.